

Marta Gromulska

90-LECIE „PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO”**90TH ANNIVERSARY OF „PRZEGLĄD EPIDEMIOLOGICZNY”**

Redakcja „Przeglądu Epidemiologicznego”

STRESZCZENIE

Od 90 lat, od 1920 roku wychodzi „Przeгляд Epidemiologiczny”, czasopismo naukowe poświęcone epidemiologii oraz zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych, wydawane od początku przez Państwowy Zakład Higieny, a od 1958 roku wspólnie z Towarzystwem Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych. W miarę pojawiania się nowych zagrożeń chorobami niezakaźnymi i zagrożeniami środowiskowymi Przeгляд rozszerzył swój zakres tematyczny również na te problemy. 65 tomów jedynego o tym zakresie pisma w Polsce zawiera historię dokonań epidemiologii i jej najlepszych znawców i przedstawicieli. W pracy przedstawiono czasopismo w aspekcie redakcyjnym i wydawniczym.

Słowa kluczowe: „Przeгляд Epidemiologiczny”, polskie czasopiśmiennictwo medyczne

ABSTRACT

For 90 years, from 1920 is published “Epidemiological Review,” a scholarly journal devoted to the epidemiology and the prevention and control of infectious diseases, issued right from the beginning by the National Institute of Hygiene, and since 1958 jointly with the Medical Society of Epidemiologists and Physicians of Infectious Diseases. With the emergence of new threats, noncommunicable diseases and environmental hazards Przeгляд expanded his thematic range also to these problems. 65 volumes of writings about Poland’s history of accomplishments of epidemiology and its best experts and representatives. The paper presents the magazine in terms of editorial and publishing.

Key words: “Przeгляд Epidemiologiczny”, Polish medical periodicals

WSTĘP

W 1920 r. Państwowy Centralny Zakład Epidemiologiczny otrzymał zgodę od Ministerstwa Zdrowia Publicznego na wydawanie „Przeglądu Epidemiologicznego” dążąc do ujęcia i zobrazowania całokształtu tych zagadnień epidemiologicznych, które powstają obecnie zarówno przed badaczem, jak i przed lekarzem praktykiem, znajdującym się w ogniu walki z epidemią”(1).

W latach 1920-1922 ukazało się 10 zeszytów w tomach 1-2, zawierających prace mikrobiologiczne i epidemiologiczne wykonywane w PCZE, Zakładzie Badania Surowic i Szczepionek, w Państwowej Szkole Higieny i na Wydziałach Lekarskich Uniwersytetów.

W zwalczaniu chorób zakaźnych istotną była wiedza na temat zarasków, ich hodowli, mechanizmu zakażenia, rozprzestrzeniania się. Zaistniała konieczność rozszerzenia zakresu tematycznego czasopisma i tak na miejsce „Przeglądu” powstała „Medycyna Doświadczalna i Społeczna”, która przejęła również publikowanie zagadnień epidemiologicznych, opracowywanych w Oddziale Statystyki i Epidemiologii PSH, m.in. Kroniki epidemiologicznej.

Zeszyt 7 (dodatkowy) z 1922 r. zawierał Sprawozdanie Naczelnego Nadzwyczajnego Komitetu ds.

zwalczania epidemii po I wojnie światowej i wojnie polsko-bolszewickiej.

Po II wojnie światowej w sytuacji narastającego zagrożenia epidemiami ziem polskich powołano NNK pod przewodnictwem doktora Jerzego Morzyckiego, organizatora filii PZH w Gdyni. Jerzy Morzycki postanowił reaktywować wydawanie Przeglądu Epidemiologicznego jako kwartalnika.

W 1947 r. ukazał się nr 1 tomu I, zawierający m.in. „Sprawozdanie z działalności NNK za lata 1944-1945. W przedmowie „Do czytelników” Komitet Redakcyjny określił zakres zainteresowań czasopisma: „Nie chcąc ograniczać się do zagadnień czystej epidemiologii, nieraz trudnych do odgraniczenia od dziedzin pokrewnych – zamieszczać będziemy w „Przeglądzie Epidemiologicznym” prace z dziedziny epidemiologii, bakteriologii, patologii i kliniki tych epidemicznych chorób zakaźnych, które zagrażają naszej ludności”(2)

Komitet redakcyjny „Przeglądu” tworzyli znani sprzed wojny lekarze i profesorowie, którzy odbudowywali wydziały lekarskie uniwersytetów i katedry mikrobiologii: Jan Adamski (z Katowic) Władysław Prażmowski, Zygmunt Szymanowski, Bernard Zabłocki (z Łodzi), Edward Grzegorzewski (z Gdańska) Rudolf Weigl, Józef Kostrzewski, Zenon Przybyłkiewicz

(z Krakowa) Ludwik Hirszfild (z Wrocławia), Marcin Kacprzak, Stanisław Konopka, Edmund Mikulaszek, Feliks Przesmycki, Julian Walawski, H Rudziński (z Warszawy).

Początkowo redakcja mieściła się w Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdańsku-Wrzeszczu, ale wkrótce została przeniesiona do Warszawy i odtąd zawsze działała i nadal działa w Zakładzie Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny (obecnie Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny).

Prace publikowane w „Przeglądzie” pochodzą z PZH, katedr i klinik chorób zakaźnych Akademii Medycznych, ze szpitali i ze stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz z instytutów naukowych.

Wydawcą był Lekarski Instytut Naukowo-Wydawniczy, który w 1950 r. zmienił nazwę na Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.

PZWL drukował „Przegląd” do 1989 r. Od 1990 roku, w związku z trudnościami z finansowaniem czasopism – wydawanie i rozpowszechnianie PE przejęło PZH.

Ze względów oszczędnościowych zaczęto wydawać zeszyty łączone, które finansowali sponsorzy. Zeszyt 1-2 z 1990 r. sfinansowała firma SmithKline French Laboratories, Zeszyt 3 – Organom Technika, a 4 – Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowe „Polskie Odczynniki Chemiczne”.

Nr 3 z 1991 r. był częściowo sfinansowany przez firmę „Immuno AG” z Wiednia. W 1992 r. nr 1-2 był finansowany przez firmę Organom Technika.

Druk zlecano firmom prywatnym: w 1990 r. – Zakładowi Wydawn.FSD, 1990 nr 3-2000 - Letter Quality, 2001-2003 Ofic. Wydawn. Scientia, 2004- Remigraf, 2005 – 2006 – UP Jerzy Wasilewski, 2007 – i następne – Libra-Print.

Od 1990 r. w związku z wycofaniem się Przedsiębiorstwa „RUCH” z dystrybucji czasopism PZH, Biblioteka PZH przejęła te zadania i do tej pory je prowadzi.

W latach 1990-1998 ukazywały się zeszyty łączone 1-2, 3,4, 1999-2000 – 1-2,3-4, a od 2001-1-2,3,4. Od roku 2002 Redakcja przywróciła wydawanie każdego zeszytu kwartalnika oddzielnie. Pojawiły się też suplementy zawierające materiały ze zjazdów i konferencji (zob. oddzielny rozdział na ten temat).

Bibliografia prac opublikowanych w „Przeglądzie Epidemiologicznym” przez autorów i współautorów z PZH jest zawarta w 4 tomach „Wykazu publikacji PZH”. Pełna bibliografia „Przeglądu Epidemiologicznego” za 90 lat jest w opracowaniu.

PROBLEMATYKA PRAC „PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO” W PIERWSZYCH ROCZNIKACH POWOJENNYCH

Rocznik 1948 zawierał prace przygotowane przez Rudolfa Weigla i jego współpracowników z Wydziału

Biologii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie: „Metody walki z durem osutkowym” Rudolfa Weigla, „Badania nad toksycznym działaniem zarazka duru osutkowego *Rickettsia prowazeki*” – rozprawę doktorską Stefana Kryńskiego, przygotowaną we Lwowie, ale przedstawioną na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. oraz przygotowywano prace aktualne, np. Tadeusza Przyborowskiego „Szczury z terenów portowych Gdańska i Gdyni” oraz Leszka Tomaszewskiego „Ogólne odczyny poszczepienne przy uodparnianiu szczepionką Weigla w Zakładzie Produkcji Szczepionki przeciw Durowi Plamistemu w Lublinie”.

W roku 1949 ukazały się 2 tomy (III i IV) złożone z 4 kwartalnych zeszytów z pracami mikrobiologicznymi i epidemiologicznymi.

W roczniku 1950 Nr 1-4, wydanym jako jeden zeszyt, zamieszczono pracę Jerzego Morzyckiego „Zagadnienia parazytologii lekarskiej w planie 6-letnim”, w którym autor wspomina K. Janickiego i jego prace parazytologiczne w Dziale Bakteriologii i Medycyny Doświadczalnej PZH oraz działalność przedwojenną Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni.

Rocznik 1951 T.6 zawierał Przeglądy piśmiennictwa z lat 1945-1950 oraz materiały VI Zjazdu Mikrobiologów Czechosłowackich.

Rocznik 1952 – nie ukazał się.

W Roczniku 1953 (7) nastąpiły zmiany w Komitecie Redakcyjnym. Powstał Ścisły Komitet Redakcyjny złożony z redaktora naczelnego prof. Marcina Kacprzaka i sekretarza redakcji dr. Jana Kostrzewskiego i członków: Z Bielickiego i Edmunda Wojciechowskiego. Do komitetu redakcyjnego dokooptowano: dr. Mieczysława Bileka – kierownika filii PZH z Krakowa, profesora Jana Bogdanowicza z Warszawy, Bertolda Kassura z Warszawy, dr. Kazimierza Neymana z Poznania, prof. Józefa Parnasa z Lublina, Władysława Prażmowskiego z Łodzi, Rozowskiego ze Szczecina, Stefana Ślopka z Rokitnicy Bytomskiej i prof. Abdona Stryzaka- epizootiologa, który był najdłużej w Komitecie Redakcyjnym Przeglądu.

W n-rach 1 i 3 ogłoszono 3-częściową pracę Jana Kostrzewskiego ze współautorami: A Gruzewskim i A Adonajło pt. Dur wysypkowy sporadyczny. 1. Epidemiologia duru wysypkowego w okresie międzyepidemicznym. 2. Oprac. statystyczne powtórnych zachorowań na dur wysypkowy. 3. Próba przewidywania nasilenia duru wysypkowego w okresie międzyepidemicznym

Nr 2. F Przesmycki: Osiągnięcia wirusologii w Związku Radzieckim. Charakterystyka badań nad grypą w ZSRR i szczepionkami przeciw grypie i neuroinfekcjami i żółtaczkami. J Kostrzewski: Choroba Heinego-Medina w Polsce w latach 1927-1951 (omówienie epidemii w Polsce w latach 1950 i 1951. H Kicińska: Walka z wścieklizną w Polsce w latach 1948-1952. J

Kostrzewski, A Hać: Dur wysypkowy w Polsce w latach wojny 1939-1944 (Zapadalności na dur wysypkowy w latach 1939-1944 na podstawie maszynopisu M Kacprzaka pt. „Ostre choroby zakaźne w Gen.Gub. w okresie od 1.I.1943 do 15.V.1943 z załącznikiem podającym zestawienie duru wysypkowego w latach 1941-1944). Artykuł zawiera tabelę pt. „Dur wysypkowy w Polsce w latach 1919-1950 –liczba zachorowań, zgonów, śmiertelność i zapadalność na 100 000 ludności, W Smoleńska: Sporadyczne zachorowania na dur wysypkowy (kliniczne spostrzeżenia z Wrocławia), I Weinerowa: Śmiertelność z duru brzuszego u szczepionych i nieszczepionych w 1951 r.

Rocznik 1954 (8). W numerze 1 opublikowano pracę Wiktora Bincera „Obraz kliniczny ospy złagodzzonej (*Variolois*), która została zawleczona do portu w 1953 r.; zachorowało wtedy 13 osób w Gdańsku i Gdyni. Juliusz Rychard z Woj.Stacji San-epid w Gdańsku opisał charakterystykę epidemiologiczną, a Tadeusz Sporzyński z PZH przypomniał metody diagnostyki laboratoryjnej ospy.

W tym numerze Witold Stefański z PAN ogłosił pracę na temat współpracy medycyny i medycyny weterynaryjnej w zwalczaniu chorób inwazyjnych.

Nr 2 zawierał m.in. prace: Henryka Brokmana na temat ekologii biegunek dziecięcych. Józef Parnas z Instytutu Medycyny Wsi opublikował w 2. numerze „O obecnym stanie naszych badań nad brucelozą” oraz omówiono wyniki badań prowadzonych w Polsce nad kleszczowym zapaleniem mózgu/aut.Feliks Przesmycki, Zofia Taytsch, Romuald Semkow, R Walentyłowicz-Stańczyk.

Czwarty numer rocznika 1954 zawierał wytyczne dla czasopisma na najbliższe lata. Miały być publikowane prace ściśle związane z działalnością służb sanitarno-epidemiologicznych w nadzorze nad chorobami przewodu pokarmowego, odzwierzęcymi, chorobami wieku dziecięcego i chorobami wirusowymi, szczególnie nagminnym zapaleniem wątroby i poliomyelitis. Należyte miejsce miała zajmować problematyka zapobiegania chorobom poprzez szczepienia.

Rocznik 9 z 1955 r. W numerze 2 Bernard Zabłocki ogłosił artykuł „W sprawie systematyki chorób zakaźnych” skierowany do epidemiologów, mikrobiologów i epizootologów, w którym zawarł krótką historię systematyki zawartą w podręcznikach polskich i zagranicznych oraz przedstawił systematykę Żdanova (Moskwa 1953 r.) opartą na kryteriach epidemiologicznych podziału chorób zakaźnych. Żdanov krytycznie odnosił się do podziału chorób zakaźnych wg kryteriów klinicznych, anatomopatologicznych, patogenetycznych i etiologicznych. Zaproponował podział schematyczny mieszczący się w 5 głównych typach, 20 klasach i 42 grupach. Typy: Zakażenia jelitowe, zakażenia krwi, zakażenia dróg oddechowych, zakażenia powłok

zewewnętrznych, zakażenia niedostatecznie zbadane”. (w artykule tabela). Przedstawiając teorię radzieckiego naukowca Bernard Zabłocki sugerował, że dla potrzeb służby sanitarno-epidemiologicznej najpotrzebniejsze są klasyfikacje oparte o kryterium epidemiologiczne.

Nr 3 zawierał m.in. prace: Leona Sawickiego pt. „Współczesne zagadnienia epidemiologii grypy” i Grypa 1948-1955” (z wykorzystaniem materiałów ŚOZ) i Józefa Hornika „Epidemiologia nagminnego i wszczepionego zapalenia wątroby”.

REGULAMINY OGŁASZANIA PRAC W „PRZEGLĄDZIE EPIDEMIOLOGICZNYM”

Pierwszy regulamin ukazał się w zeszycie 1/1922 r.

Punkt 1 określał zakres tematyczny i formę prac: „Prace oryginalne oraz streszczenia zbiorowe i referaty z dziedziny epidemiologii, bakteriologii, serologii i działów pokrewnych”.

Prace przyjęte do druku miały być umieszczane w porządku napływających rękopisów, ale kolejność prac w poszczególnych numerach określała redakcja. Autorzy mieli dołączyć do prac streszczenia w jednym z trzech języków: angielskim, francuskim, niemieckim.

Jeśli prace nie były starannie przygotowane i konieczne było dokonywanie znacznych korekt, autorzy byli obciążani kosztami. Autorzy byli wynagradzani za prace oryginalne lub referaty zamówione kwotą 500 marek od arkusza druku i otrzymywali po 25 odbitek swoich prac na koszt wydawnictwa.

Regulamin określał też sposób podawania bibliografii pod tyt. „Piśmiennictwo”.

Korekty były wysyłane do autorów tylko na specjalne żądanie lub gdy redakcja uznała to za konieczne.

W „Regulaminie ogłaszania prac” z 1947 r. przyjmowano do druku: „prace oryginalne oraz referaty i streszczenia zbiorowe z zakresu epidemiologii, bakteriologii, patologii i kliniki epidemicznych chorób zakaźnych”. Wymagano streszczeń w obcym języku: angielskim lub francuskim, a w przypadku prac w obcym języku – streszczeń polskich. Autorzy otrzymywali honoraria liczone od wiersza druku.

Wykaz piśmiennictwa-alfabetycznie. Prace oryginalne, streszczenia i notatki są honorowane.

Regulamin z 1953 r. zawierał m.in. wskazówki dla odmiany nazwisk rosyjskich i ich pisowni wg transliteracji. Streszczenia rosyjskie prac były na pierwszym miejscu.

W 1958 r.n-rze 1 zamieszczono Regulamin ogłaszania prac w „Przeglądzie Epidemiologicznym” Wzorem dla autorów miały być „Wskazówki dla autorów prac medycznych”/T Szczehura. PTL 1955, Nr 26, s. 859. M.in. Objętość prac (z tabelami i rycinami) nie może przekraczać 20 stron. W pracach oryginalnych

podać akceptację kierownika zakładu lub katedry, gdzie praca powstała. Wykaz piśmiennictwa – alfabetycznie. Prace oryginalne, streszczenia i notatki są honorowane.

Regulamin z 1966 r. zawierał bardzo szczegółowe dane dotyczące przygotowania maszynopisu do druku. Praca nadsyłana do Redakcji miała mieć następujący układ:

- a. Imię (pełne) i nazwisko autora (autorów)
- b. Tytuł pracy (możliwie krótki)
- c. Nazwa instytucji w pierwszym przypadku
- d. Imię (pierwsza litera) i nazwisko kierownika zakładu
- e. Krótkie streszczenie pracy (tzw. jaskółka) umieszczone między tytułem a tekstem, które powinno wprowadzać w czytelników w treść pracy 3-5 zdań – 4-6 wierszy druku
- f. Wstęp wprowadzający zwięźle w zagadnienie; powinien być możliwie krótki
- g. Materiał i metody doświadczeń należy podać jasno i wyczerpująco, powołując się na piśmiennictwo. W przypadku zastosowania nowych oryginalnych metod lub własnych dopuszczalne jest podanie dokładnego opisu.
- h. Wyniki badań należy przedstawić zwięźle najlepiej w formie tabel, wykresów lub rycin
- i. Omówienie powinno zawierać krytyczną ocenę wyników własnych badań na tle piśmiennictwa
- j. Wnioski w punktach lub w formie opisowej
- k. Streszczenie powinno rekapitulować w najkrótszy sposób fakty i wnioski zawarte w pracy

Piśmiennictwo ułożone w porządku alfabetycznym. Materiał ilustracyjny ma być wysokiej jakości. Objętość prac: oryginalne – 10 stron maszynopisu (razem z materiałem ilustracyjnym), poglądowe – 12 stron, doniesienia i kazuistyczne – 3 strony

Prace oryginalne, poglądowe oraz streszczenia są honorowane. Autorzy prac oryginalnych i poglądowych otrzymują po 25 odbitek na koszt własny

Autorzy powinni dołączyć pisemne oświadczenie, że praca nie została i nie zostanie złożona do druku w innym czasopiśmie przed opublikowaniem jej w Przeglądzie Epidemiologicznym.

Praca musi zawierać aprobatę kierownika zakładu lub kliniki potwierdzoną jego podpisem.

Regulamin z 1989 r. w numerze 4 Przeglądu Epidemiologicznego niewiele odbiegał od poprzedniego. Na końcu Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich zawiadomił, że od 1 stycznia 1990 r. za ogłaszane w czasopiśmie prace nie będą wypłacane honoraria autorskie. Autorowi będzie przysługiwać prawo otrzymania bezpłatnie 15 odbitek opublikowanej pracy.

Od 1990 r. zaprzestano zamieszczać streszczenia prac i spisy treści zeszytów w języku rosyjskim pozostawiając w języku angielskim.

W 1991 r. Instrukcja dla autorów jest oparta na 5 edycji „Ujednoliconych Zasad dla rękopisów skierowanych do czasopism medycznych” (Uniform of Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals) ogłoszone w New England Journal of Medicine 1997;336:309-15.

Zasady mają obowiązywać dla Przeglądu Epidemiologicznego od 1 n-ru 2001.

Streszczenia w jęz. ang. Piśmiennictwo wg kolejności cytowania. Instrukcja zawierała też wzory jak należy cytować pozycje piśmiennictwa. Skrótów tytułów czasopism wg Journals Indexed in Index Medicus.

W Instrukcji zawarte są zasady obowiązujące przed skierowaniem pracy do druku: Definicja podwójnej publikacji i konieczność nadesłania do redakcji pisemnego oświadczenia, że praca nie została i nie zostanie złożona do druku w innym czasopiśmie przed opublikowaniem jej w Przeglądzie Epidemiologicznym.

REDAKTORZY I CZŁONKOWIE KOMITETU REDAKCYJNEGO (KOLEGIUM) „PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO”

Stanisława Adamowiczowa – choroby zakaźne, demografia, dr med. PSH, PZH

Jan Adamski - lekarz mikrobiolog, higienista, Kierownik Zakł. Mikrobiol. Lek. Uniw. Poznań. Prof. zw. dr hab. Kierownik Filii PZH w Katowicach

Zbigniew Anusz – epidemiolog, epizootolog, doc. dr hab. PZH – Z-d Epidemiologii, prof. dr hab. n. med., wet. WSR-T w Olsztynie

Christopher Bartlett – MD, MPH, epidemiolog, Centrum Chorób Zakaźnych, Uniwersytet w Londynie

John Bennet – epidemiolog, Szkoła Zdrowia Publicznego Atlanta, USA

Mieczysław Bilek – epidemiolog, org. służby san-epid. dr med., asystent Prof. Józefa Kostrzewskiego w Szpitalu Św. Łazarza w Krakowie, Kier. filii PZH w Krakowie

Wiktor Bincer – choroby zakaźne, prof. dr med. AM Gdańsk

Jan Bogdanowicz – pediatra, choroby zak. wieku dziec., prof. dr med. AM Warszawa

Peter Boriello – epidemiolog, zdrowie publiczne, Londyn

Zbigniew Brzeziński - zdrowie publiczne, epidemiologia, prof. dr hab. med. PZH; AM Warszawa

Bożena Bucholc – prof. nadzw. dr hab., immunolog, Kier. Z-du BSS w PZH

Zenon Buczowski – mikrobiolog, prof. dr med. twórca Ośrodka Salmonella

- Janusz Cianciara – choroby zakaźne, immunolog, prof. dr hab.med. Kier.Kliniki Hepatologii i Nabytych Niedoborów Immunologicznych, Inst.Chor.Zak.i Pasożyt. AM,Szpital Zak. Warszawa
- Jack Dehowitz – medycyna zapobiegawcza, zdrowie publiczne, Brooklyn,USA
- Tadeusz Hubert Dzbeński – parazytolog, prof.dr hab. med.PZH (Dyrektor i Kier.Z-du Parazyt.Lek.)
- Lucjan Fleck- mikrobiolog, immunolog, doc.UWr, prof. UMCS i AM Lublin
- Artur Gałązka – epidemiolog, immunolog, wakcynolog, prof.dr hab.n.med.PZH – Kier.Zakł.BSS
- Paweł Goryński – zdrowie publiczne, dr n.przyr. PZH – Z-d Centrum Monit.i Analiz Stanu Zdrowia Ludności
- Andrzej Gładysz – choroby zakaźne, choroby wewnętrzne, prof.dr hab.AM Wrocław
- Edward Grzegorzewski – dr med., higienista, PZH (PSH),AM Gdańsk
- Waldemar Halota – epidemiolog, prof.dr hab. Klinika Chorób Zak. UMK Bydgoszcz
- Ludwik Hirszfeld – bakteriolog, immunolog, prof. dr hab.AM Wrocław, Dyr.Inst.Immunol. Terapii Dośw.PAN
- Jerzy Janeczko – choroby zakaźne, prof. dr hab.med. AM Warszawa
- Jerzy Januszkiewicz – choroby zakaźne, prof. dr hab. med. AM Warszawa
- Wiesław Jędrychowski – epidemiolog, prof. dr hab. CM UJ Kraków
- Jacek Juszczyk – choroby zakaźne, prof. dr hab. AM Poznań
- Marcin Kacprzak- lekarz, higienista, prof. dr med. PZH i AM Warszawa
- Stanisław Kałużewski – bakteriolog, prof. dr hab. med.,Kier. Z-du Bakteriologii PZH
- Mirosław Kańtoch – wirusolog,prof. dr hab.med., Kier, Z-du Wirusologii PZH
- Stanisław Konopka – historia med. prof. dr med., założyciel i dyrektor GBL
- Bertold Kassur – choroby zakaźne, prof. dr hab. med.,Kier.Kliniki Chor.Zak. Warszawa
- Jan Karol Kostrzewski – epidemiolog, prof. dr med. PZH- twórca i Kier.Z-du Epidemiologii
- Józef Kostrzewski – lekarz chorób zakaźnych, epidemiolog prof.dr med.CM UJ Kraków
- Bohumir Kriz – epidemiolog, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Praha
- Stefan Kryński – mikrobiolog, prof. dr med.adiunkt, AM Gdańsk
- Kazimierz Lachowicz - bakteriolog, epidemiolog, prof. dr hab.med. PZH
- Stanisław Legeżyński – bakteriolog, higienista, prof. bakteriologii UJ prof.mikrobiol.AM w Białymstoku
- Wiesław Magdzik – epidemiolog, prof.dr hab.med. PZH -Dyrektor i Kier.Z-du Epidemiologii
- Edmund Mikulaszek – mikrobiolog, prof.mikrobiologii lekarskiej UW
- Jerzy Morzycki – bakteriolog, prof.dr hab. Instytut Med. Morskiej i Tropikalnej Gdynia
- Danuta Naruszewicz-Lesiuk – epidemiolog, prof.dr hab. med. Z-d Epidemiologii PZH
- Kazimierz Neyman – choroby zakaźne, epidemiologia, prof.dr .med. AM Poznań
- Józef Parnas – mikrobiolog, prof. kier.Katedry Mikrobiol. Uniw. w Lublinie
- Władysław Prażmowski – mikrobiolog, higienista, dr med. Kier. Filii PZH w Wilnie i w ŁodziPaństwowy Wojew.Insp.Sanit. Dyrektor Wojew.Stacji San-Epid w Łodzi
- Feliks Przesmycki – bakteriolog, wirusolog, prof. dr med. Dyrektor PZH 1945-1963
- Zdzisław Przybyłkiewicz – mikrobiolog, prof. dr med. AM Kraków
- Henryk Raabe – protozoolog, prof.UJK we Lwowie i UMCS Lublin
- Halina Rudnicka- epidemiolog, dr n.med.Z-d Epidemiologii PZH
- Henryk Rudziński dr med. gruźlica, san.w Rabce
- Marek Sanecki – epidemiolog, org.ochr.zdrowia, dr n. med. PZH
- Leon Sawicki – wirusolog, dr med. PZH
- Ryszard Stempień – choroby zakaźne, prof.dr hab.med. AM Łódź
- Krzysztof Simon – choroby zakaźne, hepatolog prof. zw.dr hab.n.med. Klinika Chorób Zak.AM Wrocław
- Abdon Stryszak – epizootolog, prof. dr hab.n.wet. UW i SGGW Warszawa
- Wanda Szata – epidemiolog, dr n.med. Z-d Epidemiologii PZH
- Halina Szczepańska – choroby zakaźne wieku dziec., prof. dr hab. med. AM Warszawa
- Zygmunt Szymanowski – bakteriolog, immunolog, doc. bakteriolog. UW, prof. immunol. UMCS i bakteriolog. AM w Łodzi

Stefan Ślopek – mikrobiolog i immunolog, prof. zw. AM Wrocław

Janusz Ślusarczyk – immunolog, choroby zakaźne, prof. dr hab.med. AM Warszawa

Stanisława Tylewska-Wierzbanowska - bakteriolog, riketsjolog, prof.dr hab. Z-d Bakteriologii PZH

Julian Walawski – patofizjolog, choroby zakaźne, prof. dr hab.med., AM Warszawa

Rudolf Weigl – bakteriolog – riketsjolog, UJK we Lwowie prof.dr hab.med. UJ Kraków

Halina Wiór – epidemiolog, org.ochrony zdrowia, dr n.med. Dep.Sanit.-Epid.MZiOS

Edmund Wojciechowski – mikrobiolog, prof.dr med. Z-d Bakteriologii PZH

Bogdan Wojtyniak – zdrowie publiczne, epidemiolog, dr med., epidemiolog, PZH –Z-d Centrum Monitorowania i Analiz Stanu Zdrowia Ludności

Mirosław J Wysocki – zdrowie publiczne, epidemiolog, prof., dr hab.med. PZH, Dyrektor NIZP-PZH

Bernard Zabłocki – mikrobiolog, immunolog, prof. dr hab.Uniw. Łódź

Andrzej Zieliński – epidemiolog, zdrowie publiczne, prof. dr hab.n.med., Kier.Z-du Epidemiologii PZH Warszawa

Wojciech Żabicki – epidemiolog, dr n.med. Wojew. Insp.Sanit. Warszawa

POLSKIE TOWARZYSTWO EPIDEMIOLOGÓW I LEKARZY CHORÓB ZAKAŹNYCH JAKO WSPÓŁWYDAWCA „PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO”

Na początku lat 50. powstał projekt utworzenia towarzystwa naukowego z dziedziny epidemiologii i kliniki chorób zakaźnych. Inicjatorami byli Jan Bogdanowicz, Specjalista Krajowy w zakresie pediatrii, Bertold Kassur – Specjalista Krajowy z zakresu chorób zakaźnych i Jan Kostrzewski z PZH pełniący obowiązki Specjalisty Krajowego epidemiologii. Władze Warszawy zatwierdziły statut Towarzystwa w dniu 18 stycznia 1958 r. Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych od 1958 roku stało się obok Państwowego Zakładu Higieny współwydawcą „Przeгляdu Epidemiologicznego”, co w tym roczniku zostało uwidocznione na okładce.

Pamiętnik I Zjazdu Naukowego Towarzystwa został opublikowany w n-rze 2 z 1960 r. Przemówienie na otwarciu Zjazdu wygłosił Bertold Kassur, w którym

uczcił pamięć prof. Józefa Kostrzewskiego z Krakowa. Praca prof. Józefa Kostrzewskiego w Szpitalu Św.Łazarza, jak również na Wydziale Lekarskim UJ stanowiła podstawy dla rozwoju zakaźnictwa w Polsce.

Pamiętnik II Zjazdu PTEiLChZ i sprawozdanie z walnego zebrania członków był opublikowany w n-rze 2/1965. Ważny referat na tym Zjeździe to „Zadania i perspektywy epidemiologii w Polsce”, który wprowadzał do dyskusji na temat epidemiologii chorób niezakaźnych (3).

W pierwszych latach działalności Towarzystwa w „Przeгляdzie” przeważały prace epidemiologiczne i mikrobiologiczne. W latach 60. zwiększyła się liczba prac klinicznych.

W latach 1961-64 opublikowano w 186 prac (w tym 138 prac oryginalnych, 31 poglądowych i 15 kazuistycznych) i 180 streszczeń z piśmiennictwa zagranicznego.

W latach 1965 i 1966 wśród 202 prac tematyka kliniczna stanowiła 46,1%, epidemiologiczna 27,3%, mikrobiologiczna 20,1%, parazytologiczna -2%, epizootologiczna – 1%, 3% z organizacji ochrony zdrowia i 0,5 % recenzje (3).

W „Przeгляdzie” wprowadzono stały dział pt. „Z życia Towarzystwa”, w którym publikowano materiały z kolejnych zjazdów naukowych, sprawozdania z walnych zjazdów, z posiedzeń oddziałów terenowych (co 3 lata) oraz posiedzeń tematycznych, które się przeważnie odbywały w klinikach i oddziałach szpitalnych, a także sprawozdania finansowe Towarzystwa.

W tym dziale w sprawozdaniu z roku 1973 obejmującym lata 1969-1972 podano liczbę 12 Oddziałów Wojewódzkich i Sekcji Polio (1043 członków, w tym 682 lekarzy klinicyistów, 218 epidemiologów, 38 mikrobiologów i 12 lekarzy weterynarii).

W związku z reformą studiów medycznych Zarząd powołał Komisję Dydaktyczną w sprawie nauczania chorób zakaźnych i pasożytniczych, szkoleń podyplomowych i specjalizacji w tym zakresie.

Nr 3/1977 zawierał art. Danuty Naruszewicz-Lesiuk pt. „Bank pytań oceniających przygotowanie fachowe lekarzy specjalizujących się w zakresie epidemiologii.

Uzupełniona wersja programu specjalizacji pierwszego stopnia z higieny i epidemiologii ukazała się w n-rze 3/1980, oprac. Przez Danutę Naruszewicz-Lesiuk i Wiesława Magdzika.

Nr 3 z 1981 r. zawierał referaty programowe IX Zjazdu PTEiLChZ (wrzesień 1981) we Wrocławiu z tematami: Postępy w zwalczaniu i nowe problemy chorób zakaźnych wieku dziecięcego, Aktualne zagadnienia wirusowego zapalenia wątroby, Szczepienia ochronne (Konferencja Okrągłego Stołu), Wykaz doniesień zgłoszonych na IX Zjazd.

Komunikat o XI Zjeździe Towarzystwa w Puławach - we wrześniu 1988 r. z tematami: choroby odzwierzęce, wzw oraz zagadnienia epidemiologiczne chorób zakaźnych.

Tabela I. Redaktorzy i członkowie Komitetu (Kolegium) redakcyjnego „Przeglądu Epidemiologicznego”
Table I. Editors and editorial board of “Przegląd Epidemiologiczny”

Lata	Redaktor/zast.red.	Sekretarz	Komitet redakcyjny / Kolegium redakcyjne
1920-1922 1923	Stanisława Adamowiczowa Henryk Raabe		
1947	Jerzy Morzycki	K Paczkowski	Przewodniczący kom.red. Jerzy Morzycki Kom.red.: J Adamski, E Grzegorzewski, L Hirszfeld, M Kacprzak, S Konopka, J* Kostrzewski, E Mikulaszek, F Przesmycki, Z Przybyłkiewicz, H Rudziński, Z Szymanowski, R Weigl, J Walawski, B Zabłocki
1948-1951	Jerzy Morzycki /Wiktor Bincer	Stefan Kryński	Przewodniczący kom.red. Jerzy Morzycki Kom.red. J Adamski, L Fleck, L Hirszfeld, M Kacprzak, J* Kostrzewski, S Legeżyński, E Mikulaszek, F Przesmycki, T Radwański, Ratner, H Rudziński, Z Szymanowski, R Weigl, B Zabłocki
1952 nie ukazał się			
1953-1954	Marcin Kacprzak	Jan Kostrzewski	Członkowie: Z Bielicki, E Wojciechowski Kom.red. M Bilek, J Bogdanowicz, L Fleck, L Hirszfeld, B Kassur, J* Kostrzewski, S Legeżyński, J Morzycki, K Neyman, J Parnas, W Prażmowski, Rozowski, S Śłopek, A Stryszak, P Zagórski W 1954 r. spośród członków kom.red. odeszli: L Hirszfeld i J Morzycki (zmarli w 1954 r.)
1955	Jan Kostrzewski /Halina Wiór	Edmund Wojciechowski	Członkowie: Z Bielicki, Z Buczowski Kom.red. M Bilek, J Bogdanowicz, L Fleck, B Kassur, J* Kostrzewski, S Legeżyński, K Neyman, J Parnas, W Prażmowski, Rozowski, S Śłopek, A Stryszak, P Zagórski
1956-1957	Jan Kostrzewski /Edmund Wojciechowski	Leon Sawicki	Członkowie: Z Buczowski, B Kassur, H Wiór . Kom.red. Przewodn. M Kacprzak. M Bilek, J Bogdanowicz, L Fleck, J Kostrzewski, S Legeżyński, K Neyman, J Parnas, W Prażmowski, Rozowski, S Śłopek, A Stryszak, P Zagórski
1958	Edmund Wojciechowski	Leon Sawicki	Członkowie: Z Buczowski, B Kassur, H Wiórowa Kom.red. M Bilek, J Bogdanowicz, J Kostrzewski, S Legeżyński, K Neyman, J Parnas, W Prażmowski, F Przesmycki, S Śłopek, A Stryszak, P Zagórski
1959	Jan Kostrzewski	Marek Sanecki	Członkowie: Z Buczowski, B Kassur, W Wiórowa, E Wojciechowski. Przewodn.kom.red. M Kacprzak. Członkowie: M Bilek, J Bogdanowicz, S Legeżyński, K Neyman, J Parnas, W Prażmowski, F Przesmycki, S Śłopek, A Stryszak, P Zagórski Spośród członków kom.red. odszedł Józef Kostrzewski (zmarł)
1960	Jan Kostrzewski	Marek Sanecki	Członkowie: Z Buczowski, B Kassur, H Wiórowa, E Wojciechowski Kom.red. jak w 1958
1961-1963	Jan Kostrzewski	Danuta Naruszewicz-Lesiuk	Kol.red. J Bogdanowicz, B Kassur, K Neyman, A Stryszak, H Wiórowa, E Wojciechowski
1964-1969	Jan Kostrzewski /Red.Działu Danuta Naruszewicz-Lesiuk	Zbigniew Anusz	Kol.red.jak w 1961
1970-1972	Kazimierz Lachowicz	Zbigniew Anusz	Z Brzeziński, B Kassur, J Kostrzewski, K Neyman, A Stryszak, H Szczepańska, H Wiórowa, E Wojciechowski
1973-1979	Jan Kostrzewski	Zbigniew Anusz	Jak w 1972
1980-1983	Jan Kostrzewski /Zbigniew Anusz	Mirosław J Wysocki	Kol.red.w 1983: J Januszkiewicz, W Wędrychowski, W Magdzik, R Stempień, A Stryszak, H Szczepańska, E Wojciechowski, W Żabicki
1984	Jan Kostrzewski /Zbigniew Anusz	Mirosław J Wysocki Zast.: Zofia Słońska	Kol.red.J Januszkiewicz, W Wędrychowski, W Magdzik, R Stempień, A Stryszak, H Szczepańska, E Wojciechowski, W Żabicki
1985-1988	Jan Kostrzewski /Zbigniew Anusz	Halina Rudnicka	Jak w 1984
1989-1994	Danuta Naruszewicz-Lesiuk/ Zbigniew Anusz do 1991	Halina Rudnicka	W 1989 r. do kolegium doszli: A Gładysz, J Juszczyk, S Kałużewski, M Kańtoch, J Kostrzewski W 1993 r. odszedł Jerzy Januszkiewicz –zmarł w 1993 r.

1995-1996	Danuta Naruszewicz-Lesiuk	Halina Rudnicka	1995: A Gładysz, J Juszczyk, W Jędrychowski, S Kałużewski, M Kańtoch, J Kostrzewski, W Magdzik, W Żabicki
1997-1998	Artur Gałązka	Halina Rudnicka Bożena Bucholc	Od 3 n-ru 1997 do kol.red.doszła D Naruszewicz-Lesiuk Od 1 n-ru 1998 do kol.red. doszedł TH Dzbeński i J Janeczko, a odszedł W Żabicki
1999	Stanisława Tylewska-Wierzbanowska	Bożena Bucholc	TH Dzbeński, J Janeczko, J Juszczyk, W Jędrychowski, S Kałużewski, M Kańtoch, J Kostrzewski, W Magdzik, D Naruszewicz-Lesiuk, J Ślusarczyk
2000	Andrzej Zieliński	Wanda Szata	TH Dzbeński, J Janeczko, J Juszczyk, W Jędrychowski, S Kałużewski, M Kańtoch, J Kostrzewski, W Magdzik, D Naruszewicz-Lesiuk, J Ślusarczyk, S Tylewska-Wierzbanowska
2001-2003	Andrzej Zieliński	Wanda Szata	J Bennet, P Boriello, J Dehowitz, TH Dzbeński, J Janeczko, J Juszczyk, W Jędry- chowski, S Kałużewski, M Kańtoch, J Kostrzewski, B Kriz, M Magdzik, D Narusze- wicz-Lesiuk, J Ślusarczyk, S Tylewska-Wierzbanowska
2004	Andrzej Zieliński		C Bartlett i dalej jak w poprz. latach
2005-2007	Andrzej Zieliński /Danuta Naruszewicz-Lesiuk	Marta Gromulska	W 2007 : C Bartlett, J Bennet, P Boriello, J Cianciara, J Dehowitz, T H Dzbeński, W Halota, J Janeczko, J Juszczyk, W Jędrychowski, S Kałużewski, M Kańtoch (w ramce), B Kriz, K Madaliński, W Magdzik, D Naruszewicz-Lesiuk (zast.red.nacz.) J Ślusarczyk, S Tylewska-Wierzbanowska
2008	Andrzej Zieliński	Marta Gromulska	Do kom.red. dołączył Krzysztof Simon
2009	Andrzej Zieliński	Marta Gromulska	Do kom.red. dołączyli: B Wojtyniak, M J Wysocki oraz P Goryński

J* Kostrzewski - Prof.dr Józef Karol Kostrzewski (1883-1959), lekarz, mikrobiolog, epidemiolog, ordynator Oddz.Zakażn.Szpitala Św. Łazarza w Krakowie, Kierownik Katedry i Kliniki Chorób Zakaźnych i Epidemiologii AM w Krakowie, członek PAU i PAN

W komunikacie informowano o powołaniu Sekcji Hepatologicznej Towarzystwa.

Problemy zakażeń wirusowych wątroby były przedmiotem Warsztatów Hepatologicznych organizowanych corocznie pod patronatem Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych i Polskiego Towarzystwa Hepatologicznego. Jubileuszowe X Warsztaty Hepatologiczne odbyły się w Juracie (27-30 kwietnia 2005 r.). Materiały w całości opublikowano w n-rze 2/2005 Przeglądu Epidemiologicznego. Warsztaty były sponsorowane przez firmę Schering-Plough CE S.A.

Zagadnienia współpracy towarzystw naukowych i lekarzy klinicystów w zwalczaniu chorób zakaźnych zostały przedstawione w referacie wygłoszonym przez prof. W Magdzika z ramienia PTEiLChZ na Dwustronnym Kolokwium Rady Koordynacyjnej Towarzystw Naukowych NRD i Zrzeszenia Polskich Towarzystw Medycznych we Frankfurcie n/Odrą w dniach 3-6.04.1984 r.

Towarzystwa naukowe dostarczały na bazie swych doświadczeń naukowych i leczniczych wnioski dla administracji służby zdrowia zaopatrzeniu w szczepionki i preparaty diagnostyczne, zapewnienie szkoleń i kształcenie podyplomowe. Równocześnie postulowano, aby działania administracyjne nie utrudniały decyzji lekarza w stosunku do pacjenta.

Od n-ru 2/2004 na okładce „Przeglądu” pojawił się podtytuł, uzgodniony z PTEiLChZ: „Problemy kliniczne chorób zakaźnych i epidemiologia”.

DZIAŁY W „PRZEGLĄDZIE EPIDEMIOLOGICZNYM”

W przedwojennych zeszytach „Przeglądu Epidemiologicznego” spisy treści nie były podzielone na działy grupujące przedstawiane problemy, chociaż przeważnie w nagłówku artykułu po tytule podawano formy prezentacji prac. Były to np. referaty, referaty zbiorowe, doniesienia, notatki laboratoryjne, notatki epidemiczne, monografie. Zwracały uwagę obszerne streszczenia z piśmiennictwa zagranicznego, głównie z czasopism niemieckich i francuskich.

Po wznowieniu „Przeglądu” w 1947 r., nie wyodrębniano działów. Zeszyty z pierwszych roczników miały po kilkanaście prac. Np. nr 3 z 1953 r. zawierał 10 prac (spis treści w jęz. polskim na okładce, a na odwrocie w jęz.ros. i ang. Przy każdej pracy było krótkie streszczenie w jęz. ros.i ang.

Od n-ru 3 z 1960 r. wprowadzono dział **Doniesienia(doniesienia z terenu)**. Pierwszy artykuł tego działu autorstwa H.Gawronowej ukazał się pod tytułem: Analiza epidemiologiczna zachorowań na tężec w województwie lubelskim w latach 1958-1961.”

W 1962 r. wprowadzono w Redakcji funkcję redaktora działu, którym został Marek Sanecki z PZH.

W 1966 r. w spisie treści wyodrębniono następujące działy: **Prace oryginalne i poglądowe na temat chorób zakaźnych, zakażeń i problemów klinicznych) Z życia Towarzystwa, Streszczenia z piśmiennictwa zagranicznego, Lista prac z epidemiologii i kliniki**

chorób zakaźnych ogłoszonych w czasopiśmie polskim w 1965 r., Publikacje z dziedziny epidemiologii za granicą, komunikaty o zjazdach, anonse o ukazujących się książkach z dziedziny medycyny. Rocznik 21 z 1967 zawierał 58 artykułów, w tym 25 autorów z PZH.

W materiałach sprawozdawczych z walnego zebrania PTEiLChZ (Przegląd Epidemiologiczny 1965 Nr 2, s. 280-284) zamieszczono referat Jana Kostrzewskiego i Kazimierza Lachowicza pt. „Zadania i perspektywy epidemiologii w Polsce”, w którym omówiono problemy badawcze w epidemiologii chorób niezakaźnych w Polsce, głównie stosowane metody. Nr 3 z 1968 r. był poświęcony Sympozjum na temat metodyki tych badań zorganizowanego w styczniu 1968 r. przez Zakład Epidemiologii i Katedrę Higieny Akademii Medycznej w Warszawie, z inicjatywy PTEiLChZ. Jan Kostrzewski w swoim referacie omówił zakres badań epidemiologicznych, w tym podział na epidemiologię opisową, analityczną i doświadczalną.

Pierwsze badania epidemiologiczne chorób niezakaźnych dotyczyły:

- badań chorobowości ludności polskiej metodą reprezentacyjną /Z Branowitzer, J Kostrzewski,
- chorób układu krążenia /Z Askanas, B Kleczkowski, S Rywik,
- badań rozwoju somatycznego dzieci w rejonach wiejskich/M Mackiewicz, H Rafalski
- oceny sprawności zgłaszania zachorowań na nowotwory złośliwe przez placówki służby zdrowia.

Od tego czasu prace z tej dziedziny były publikowane w dziale: **Epidemiologia chorób niezakaźnych.**

W tym numerze „Przeglądu” ukazały się 3 pierwsze części pracy pt. „Przewlekłe nieswoiste choroby układu oddechowego wśród mieszkańców Krakowa pod red. Feliksa Sawickiego.

16 części tej zespołowej pracy, w której zastosowano nowoczesne metody statystyczne w epidemiologii chorób niezakaźnych ukazywały się do 1972 r. również w wersji angielskiej „Przeglądu Epidemiologicznego”.

Nowy dział w „Przeglądzie Epidemiologicznym” pt. „**Informacje epidemiologiczne z kraju**” był zwiaśtunem „**Kroniki epidemiologicznej**”, która po wielu latach znów zaczęła być obecna na łamach kwartalnika. Jan Kostrzewski i Aniela Adonajło opublikowali pracę pt. „Choroby zakaźne w Polsce w 1973 r. z tabelami zachorowań i zgonów na choroby zakaźne i pasożytnicze w Polsce w latach 1971-1973 i opracowaniami monograficznymi 12 chorób zakaźnych w tych latach. Dział ten w następnych latach przyjął nazwę Kroniki epidemiologicznej, która była przeważnie drukowana w pierwszym zeszycie każdego rocznika. (patrz oddzielny podrozdział na ten temat).

Wspomnienia pośmiertne były od początku i są nadal zamieszczane w Przeglądzie Epidemiologicznym

na końcu spisu treści, chociaż zdarzało się, że wspomnienia osób bardzo zasłużonych umieszczano na początku, np. w 1967 r. wspomnienie poświęcone zmarłemu prof. pediatrii, epidemiologowi i redaktorowi „Przeglądu” Janowi Bogdanowiczowi (1894-1967) lub redaktorowi prof. Arturowi Gałazce zmarłemu w 1999 r. (Przegl Epidemiol 1999;53(3-4):223-225).

Wspomnienia pośmiertne dotyczyły również lekarzy ze szpitali, pracujących w stacjach sanitarno-epidemiologicznych, zasłużonych i ofiarnych, szerzej nieznanymi, zachowanych w pamięci swoich pacjentów, współpracowników, zwierzchników i uczniów.

Artykuły jubileuszowe, rocznicowe. W art. Od redakcji (1964 Nr 1) przedstawiono sylwetkę prof. Feliksa Przesmyckiego, Dyrektora PZH w latach 1945-1963. Również w 1972 r., w 80-rocznicę urodzin przedstawiono życiorys i zamieszczono fotografię tego zasłużonego dla PZH profesora.

W 1966 r. nr 1 Henryk Mosing zamieścił rocznicowy artykuł pt. „Rudolf Weigl – uczonec i człowiek (na 50-lecie) Jego badań nad tyfusem plamistym”

Na 50-lecie pracy zasłużonych dla epidemiologii w PZH Pani Prof. zw.dr hab. Danuty Naruszewicz-Leśniak i Pana Prof.zw.dr hab.med. Wiesława Magdzika ukazały się artykuły jubileuszowe w PE 2005;59(4).

Od 2007 r. w Przeglądzie Epidemiologicznym ukazują się wspomnienia osób zasłużonych w zwalczaniu chorób zakaźnych pt. „W stulecie urodzin”. Zapoczątkował ten cykl Maciej Bilek „Dzieje życia docenta doktora medycyny Mieczysława Bileka” swojego pradziada (PE 2007;61(1)).

Kolejne rocznice działalności PZH były zawsze odnotowywane przez „Przegląd Epidemiologiczny” w postaci nadruku jubileuszowego na okładce: 50-lecie, 60-lecie, 75-lecie, 80-lecie i 90-lecie i publikowaniu prac jubileuszowych. Publikowano w Przeglądzie artykuły na temat rocznic działalności instytucji polskich i międzynarodowych powołanych do nadzoru nad zapobieganiem i zwalczaniem chorób zakaźnych. E Więckowska omówiła działalność Centralnego Komitetu do Walki z Durem Plamistym (1 sierpnia 1919-5 marca 1920) w PE 1998;52(1-2), W Magdzik napisał o osiągnięciach w okresie 85 lat działalności i perspektywach działania służby sanitarno-epidemiologicznej w Polsce (2004;54(4)).

Janusz Jeljaszewicz ogłosił w Przeglądzie w 1997 (nr 4) artykuł „Historia Centrum Zwalczania Chorób (CDC) w Atlancie, USA”.

Ukazywały się też publikacje w związku z rocznicami PTEiLChZ. Bertold Kassur w 1969 r. (Nr 1) opublikował „Historia Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (w X-lecie istnienia, a Jacek Juszczyk w **Dziale historycznym** na dwudziestopięcioletnie działalności Towarzystwa (Przegl Epidemiol 1985, Nr 2: 280-286) przedstawił

starania lekarzy chorób zakaźnych o utworzenie towarzystwa naukowego, pracę naukowo-organizacyjną (oddziały terenowe Towarzystwa) i współpracę naukową z zagranicą. W następnych latach dział ten miał nazwę **Historia medycyny**.

Trzeba przypomnieć cykl artykułów popartych oryginalnymi materiałami źródłowymi dr. W. Bernera na temat działalności dozorów sanitarnych i zwalczania chorób zakaźnych w wielkich miastach II Rzeczypospolitej (Łodzi, Krakowie, Lwowie, Warszawie, ogłoszonych w Przeglądzie Epidemiologicznym w latach 2005-2009).

Dział **Zdrowie publiczne** wprowadzono w „Przeglądzie” w 2000 r. Publikowano zarówno artykuły aktualne, jak i historyczne. Problematyka zdrowia publicznego jest w coraz szerszym zakresie prezentowana w Przeglądzie Epidemiologicznym. Aktualnie w jednym zeszycie ukazuje się po kilkanaście prac tej dziedziny o bardzo zróżnicowanej tematyce, począwszy od przedstawienia systemów zdrowotnych i ich oceny, współcześnie stosowanych mierników zdrowia, zmieniających się pojęć w odniesieniu do zdrowia indywidualnego i społecznego, promocji zdrowia, a skończywszy na kosztach w ochronie zdrowia.

Streszczenia z piśmiennictwa zagranicznego były stale obecne w „Przeglądzie”. W przedwojennych zeszytach były one bardzo obszerne. Autorzy tłumaczeń przeważnie z czasopism francuskich i niemieckich przyswajali czytelnikom wiedzę o najnowszych odkryciach i osiągnięciach naukowych w dziedzinie mikrobiologii za granicą. Autorkami streszczeń były znanymi tej problematyki z PZH: Julia Seydel, Helena Sparrow, Stanisława Adamowiczowa. Po reaktywowaniu „Przeglądu” w 1947 r. także zamieszczano dużo streszczeń, np. w 1961 r. - 79 w całym roczniku W „Przeglądzie” z lat 1961-1964 opublikowano 186 prac i 180 streszczeń. Często obejmowały po kilka numerów danego czasopisma stanowiąc swoisty przegląd zagadnień dobrze znanych tłumaczowi czy tłumaczce. Autorami streszczeń byli pracownicy naukowcy z PZH, m.in. Zbigniew Anusz, Aleksandra Kulesza, Zofia Lewińska, Jadwiga Ładosz, Edward Mikołajczyk, Amelia Zakrzewska, lub inne osoby potrafiące przedstawić i przyswoić czytelnikom „Przeglądu” nowe osiągnięcia i odkrycia naukowe za granicą, m.in. Jerzy Janeczko, Józef Hornik, Tadeusz Walter, Wojciech Żabicki.

Streszczenia z czasopism zagranicznych były traktowane w spisach rocznych na równi z pracami oryginalnymi w języku polskim i zamieszczane alfabetycznie pod autorami oryginałów.

W 1987 r. przestano zamieszczać streszczenia z piśmiennictwa zagranicznego w „Przeglądzie Epidemiologicznym”.

Różnorodny pod względem treści i form był dział **Sprawozdania**. Najobszerniejsze były sprawozdania

ze zjazdów PTEiLChZ, z plenarnych zebrań Zarządu Głównego, z działalności oddziałów terenowych Towarzystwa oraz z posiedzeń naukowych odbywających się w klinikach i oddziałach szpitalnych.

Szczególną wartość miały sprawozdania z konferencji zagranicznych lub kongresów międzynarodowych, które odbywały się w Polsce, np. VI Międzynarodowy Kongres Chorób Zakaźnych i Pasożytniczych, który obradował w Warszawie we wrześniu 1974 r. Obszerne sprawozdanie zamieszczono w numerze 1 „Przeglądu” z 1975 r.

Poza tym dużo miejsca zajmowały w „Przeglądzie” sprawozdania z wyjazdów służbowych i szkoleniowych.

Zbigniew Anusz był autorem bibliografii pt. **„Prace z epidemiologii i kliniki chorób zakaźnych i ich pogranicza zamieszczone w czasopismach polskich w roku”** zamieszczanej w latach 1972-1986. w zeszytach Przeglądu Epidemiologicznego na wakatach.

KRONIKA EPIDEMIOLOGICZNA JAKO DZIAŁ W PRZEGLĄDZIE EPIDEMIOLOGICZNYM

„Bez dokładnej rejestracji nie ma walki z chorobami zakaźnymi” – takie motto zapisał Dr Marcin Kacprzak z Oddziału Statystyki i Epidemiologii Państwowej Szkoły Higieny w Kronice epidemiologicznej nr 5 z roku 1927, ogłoszonej w „Medycynie Doświadczalnej i Społecznej”, które to czasopismo bezpośrednio kontynuowało problematykę wydawanego od 1920 r. „Przeglądu Epidemiologicznego”. Zwiastunem kroniki epidemiologicznej był artykuł, który ukazał się w 3. zeszycie Przeglądu z 1920 r. omawiający statystykę duru plamistego w b. Królestwie Kongresowym z 1919 r. na Litwie i Białej Rusi za rok 1920. Pierwszy numer Kroniki ukazał się w 1926 r. Do 1937 r. wydano 16 numerów. N-ry 9-16 ukazały się w czasopiśmie „Zdrowie”. Kronika opisywała występowanie chorób zakaźnych w Polsce zarejestrowanych w danym roku: ospy, ospy wietrznej, duru plamistego, duru powrotnego, duru brzuszno-groźnego, czerwonki, płonicy, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, odry, róży, krztuśca, zimnicy, gorączki połogowej, gruźlicy, jaglicy, wąglika, włośnicy, zatruc mięsnych, wodowstrętu, paraliżu dziecięcego i zapalenia nagminnego mózgowia. Dane opatrzone były komentarzem i obliczono współczynniki zachorowań na 1000 lub na 100 000 mieszkańców.

Po II wojnie światowej informacje o zachorowaniach i zgonach były rozproszone i publikowane w różnej formie (biuletyny, tygodniowe, dwutygodniowe, kwartalne i roczne Departamentu Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, roczniki statystyczne).

W 1975 r. postanowiono wprowadzić w „Przeglądzie Epidemiologicznym” (1975;29 Nr 1) nowy dział pt. „Informacje epidemiologiczne z kraju” oparty na materiałach gromadzonych przez służby sanitarno-epidemiologiczne, opracowane przez w/w Departament i korygowane przez Zakład Epidemiologii PZH. Jan Kostrzewski i Aniela Adonajło opublikowali w pierwszym n-rze 1975 r. prace pt. „Choroby zakaźne w Polsce w 1973 r. z tabelami zachorowań i zgonów na choroby zakaźne i pasożytnicze w latach 1971-1973 i opracowaniami monograficznymi 12 chorób.

Kronika epidemiologiczna w 1976 r. omawiała „Choroby zakaźne w Polsce w 1974 roku na tle sytuacji w świecie” i światowego programu szczepień oraz dane o poszczególnych chorobach zakaźnych: J Kostrzewski: Poliomyelitis anterior acuta, W Magdzik: Grypa w 1974 r., Wirusowe zapalenie wątroby, D Naruszewicz: Odra, H Rudnicka: Różyczka, D Serokowa, B Kręska: Wścieklizna, J Żabicka: Nagminne zapalenie przyusznic.

W związku z nowym podziałem administracyjnym kraju (49 województw) w Kronice z 1977 r. omówiono „Niektóre choroby zakaźne w Polsce w latach 1971-1975 i ogólna sytuacja epidemiologiczna w 1975 r.” oraz A Adonajło: Zatrucia pokarmowe w latach 1971-75, Włośnica, Krztusiec. Z Anusz: Salmonelozy, Zatrucia toksyną otulinową, Tężec i Błonica. E Gonera: Dur brzuszny i dury rzekome 1975, D Naruszewicz-Lesiuk: Odra, D Serokowa, B Kręska: Wścieklizna, Stypułkowska-Misiurewicz, A Adonajło: Czerwonka (1971-75).

W każdym roczniku Przeglądu Epidemiologicznego Kronika jest publikowana w pierwszym lub drugim numerze (gdy zbyt późno otrzymywano materiały dotyczące zgonów) i obejmuje dane epidemiologiczne o chorobach zakaźnych sprzed dwóch lat, korygowane i zweryfikowane przez Zakład Epidemiologii PZH. Liczby zachorowań i zgonów przedstawiane są w postaci tabel, wykresów i map z podziałem wg województw, wieku chorych i środowiska (miasta i wsi). W każdej monografii porównywane są dane z ostatnich lat, omówione ogniska zachorowań oraz sprawy szczepień (o ile są stosowane).

Artykuł wprowadzający do Kroniki (autorem był Jan Kostrzewski, w następnych latach razem z Jerzym Piątkowskim) zawierał dane o wszystkich chorobach zakaźnych, liczbach zachorowań, zapadalności oraz mediany z czterech lub dwóch lat oraz omówienie sytuacji na świecie. Przedstawiał też generalne programy ŚOZ: badania naukowe i kształcenie w różnych dziedzinach, np. chorób tropikalnych, ostrych chorobach biegunkowych, rozszerzonych programach szczepień.

W latach 1978 -79 Kronika obejmowała 18 chorób zakaźnych.

W roczniku 2001 Nr 2 ustalił się kanon 23 chorób zakaźnych: Choroby zakaźne w Polsce w 1999 roku, Odra, Krztusiec, Płonica, Nagminne zapalenie przyusznic – świnka, Grypa, Różyczka, Zapalenia opon mózgo-

wo-rdzeniowych i zapalenia mózgu, Salmonelozy, Czerwonka bakteryjna, Zatrucia i zakażenia pokarmowe, Zatrucia jadem kiełbasianym, Zatrucia chemicznymi środkami ochrony roślin, Wzw typu B, Wzw typu C, Wzw typu A, Tężec, Wścieklizna, Bruceloza, Włośnica, Tasiemczyce, AIDS i zakażenia HIV, Zimnica.

W 2005 roku w Kronice za 2003 r. doszły dwa opracowania: Gruźlica /Aut. I. Szczuka z Instytutu Gruźlicy i Choroby przenoszone drogą płciową /Aut. S. Majewski i I. Rudnicka z Instytutu Wenerologii Akademii Medycznej w Warszawie.

Legioneloza – w oprac. Prof. H. Stypułkowskiej-Misiurewicz pojawiła się w Kronice w 2007 r. (za 2005),

Jersinioza i kamylobakterioza – w 2008 r. (za 2006) w oprac. Dr M. Sadowskiej-Todys ze współautorkami: D. Bobel, A Napiórkowskiej, S Wardak.

Za rok 1991 artykuł wstępny do Kroniki opracowali: Wiesław Magdzik i Danuta Naruszewicz-Lesiuk, za lata 1992 – 1997 Wiesław Magdzik i Mirosław P Czarkowski., za 1998 r. – Danuta Naruszewicz-Lesiuk i Mirosław P Czarkowski., za 1999 – Wiesław Magdzik i Mirosław P Czarkowski, za 2000 – Jacek Mazurek i Mirosław P Czarkowski, za 2001 – 2009 Andrzej Zieliński i Mirosław P Czarkowski

Gdy w kolejnych latach zwiększało się zagrożenie ze strony poszczególnych chorób, były one omawiane bardziej szczegółowo, np. ogólnie choroby odzwierzęce albo bruceloza jako odrębna monografia.

W Kronice w 1986 r. pojawiło się opracowanie pt. AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności – chorobie rozpoznawanej od 1979 r. autorstwa W Magdzika, A Nowosławskiego i A Przybylskiej,

Do 1990 r. Wirusowe zapalenie wątroby było omawiane w Kronice ogólnie, a już za 1991 rok oddzielnie omówiono wzw typu B. Dopiero w Kronice za rok 1997 był podział na wzw typu A i razem omówione wzw typu B i typu C, a za rok 1998 oddzielnie omówiono wzw typu A, typu B i typu C.

Przegląd Epidemiologiczny z 2011 r. (Nr 2) zawiera Kronikę epidemiologiczną omawiającą 27 chorób zakaźnych w Polsce w 2009 r.

ANGIELSKA WERSJA PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO 1963-1972

W 1962 r. na zlecenie PZWL podjęto się wydawania edycji angielskiej Przeglądu Epidemiologicznego pt. *Epidemiological Review* na eksport do USA. Podtytuł i redakcja: *Quarterly of the State Institute of Hygiene and the Polish Association of Epidemiologists and Infectionists, Warsaw, Poland. Selected papers from the Przegląd Epidemiologiczny American edition* : Jan Bogdanowicz, Bertold Kassur, Kazimierz Neyman, Abdon Stryszak, Halina Wiór, Edmund Wojciechowski.

Wsparcia finansowego udzieliła *National Science Foundation and National Library of Medicine, Public Health Service, U.S Department of Health, Education and Welfare*. Kolegium redakcyjne wybierało prace mogące zainteresować odbiorcę amerykańskiego. Ustalono, że prace będą stanowiły ok.50% objętości wydania polskiego i ukazywać się będą w formie półroczników zawierających materiał z dwóch kolejnych zeszytów. Tłumaczem był Edwin Paryski.

Na odwrocie okładki umieszczono informację: *Available from the Office of Technical Services, U.S. Department of Commerce, Washington 25, DC. Price & 1,50*

Pierwszy rocznik wydania angielskiego (numeracja tomów została zachowana z wydania polskiego) zawierał 45 prac i poświęcony był ocenie szczepionek tyfusowych /Autor Jan Kostrzewski i współautorzy.

W woluminie 1964 ogłoszono m.in. artykuły: redakcyjny Jana Kostrzewskiego: *The role of the State Institute of Hygiene in the control of infectious diseases* (przedruk art. Na 45-lecie PZH), Aleksandry Kuleszy: *Epidemiologic evaluation of the attenuated poliomyelitis type 2 (P712)* oraz Jana Kostrzewskiego i Wiesława Magdzika: *The epidemics of smallpox in Poland in the years 1953-1963*

1965 r. zawierał następną pracę o szczepionkach tyfusowych XXVI. D Naruszewicz-Lesiuk: *Laboratory evaluation of the immunizing potency of vaccines used in controlled field trials in Poland and in the Soviet Union* i raport z działalności PTEiLChZ z lat 1961-1964 oraz pracę zbiorową na temat oporności na antybiotyki szczepów *Staphylococcus aureus* izolowanych w Polsce.

W tym roczniku zamieszczono również prace na temat masowych szczepień przeciw ospie i sytuacji epidemicznej wirusowego zapalenia wątroby /A Kulesza, M Kacprzak, L Milewska.

Od rocznika 1965 -1969 redaktorem wersji angielskiej Przeglądu był Jan Kostrzewski, a zastępcą od 1966 r. Danuta Naruszewicz-Lesiuk.

1966 r. zawierał prace na temat testów w zakażeniach *Trichinella spiralis* / A Adonajło, Z Gancarz, Z Dymowska, W Zapart (praca subsydiowana częściowo w ramach polsko-amerykańskiej współpracy naukowej) oraz pracę D. Serkowej pt. *Rabies In Wild animals In Poland In the years 1961-1964*

W 1968 r. opublikowano materiały z sympozjum na temat metod epidemiologicznych w chorobach niezakaźnych organizowanego przez Komitet Higieny PAN i PTEiLChZ oraz pierwsze prace z cyklu „Przewlekłe nieswoiste choroby układu oddechowego wśród mieszkańców Krakowa”.

W 1970 r. ukazały się 4 numery niełączone *Epidemiological Review*

Rocznik 1972 był ostatni w angielskim wydaniu Przeglądu Epidemiologicznego (red. wyd.amer. Zbigniew J Brzeziński.

W numerze 4 zamieszczono stosowną notatkę wydawców z podziękowaniem za finansowanie przez *National Science Foundation*.

SUPLEMENTY DO „PRZEGLĄDU EPIDEMIOLOGICZNEGO”

ROK 1998 T 52

Suplement do T.52 Doniesienia zgłoszone na sesję plakatową Konferencji Naukowej Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych „Szczepienia i szczepionki – terażniejszość i przyszłość”, Bydgoszcz, 16-18 września 1998

ROK 2000 T 54

Suplement 1 Lekooporność drobnoustrojów. Wybrane zagadnienia.

Pod red. W Haloty i M Pawłowskiej. Publikacja zawiera referaty wygłoszone podczas konferencji Naukowej PTE i LCHZ

„Lekooporność drobnoustrojów – współczesne zagrożenie”, która odbyła się w dniach 2-4 września 1999 roku w Bydgoszczy, 148 s.

Suplement 2 **Zakażenia – etiopatogeneza, epidemiologia, klinika, profilaktyka, leczenie** pod red.W. Haloty i M.Pawłowskiej. XV Jubileuszowy Zjazd, Bydgoszcz, 21-23 września 2000 r. Publikacja zawiera **streszczenia sesji plakatowej XV Jubileuszowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych**, Bydgoszcz, 21-23 września 2000 r., 120 s. (Brak spisu treści. Indeks autorów jest.)

Suplement 3 **Zakażenia – etiopatogeneza, epidemiologia, klinika, profilaktyka, leczenie** pod red.W.Haloty i M Pawłowskiej. Publikacja zawiera **referaty** wygłoszone w trakcie Sesji Naukowych XV Jubileuszowego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, Bydgoszcz, 21-23 września 2000 r., 338 s.

ROK 2001 T 55

Suplement 1/2001 Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Zakażenia wirusowe przenoszone drogą płciową** pod red. Bogumiły Litwińskiej. Publikacja zawiera referaty wygłoszone podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zakażenia wirusowe przenoszone drogą płciową”, która odbyła się 31 maja 2001 w Auli Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie / Zakład Wirusologii Państwowego Zakładu Higieny, Komitet Etiologii i Patogenezy Chorób Zakaźnych Człowieka Polskiej Akademii Nauk, Sekcja Wirusologiczna Polskiego Towarzystwa Epidemiologów, 71 s.

Suplement 2/2001 Ogólnopolska Konferencja Naukowa **Nowopojawiające się, nawracające i bioterrorystyczne zagrożenia ze strony zakaźnych chorób odzwierzęcych**. Redaktor publikacji Jacek Mazurek / Konferencja organizowana pod honorowym patronatem Ministra Zdrowia Prof.dr hab. Grzegorza Opali z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego dr Pawła Policzkiwicz ; Komitet Honorowy: Grzegorz Opala i in.; Komitet Naukowy: Marian Truszczyński i in. ; Komitet Organizacyjny: Andrzej Zieliński i in., 221 s.

Suplement 3/2001 **Zakażenia ogólnoustrojowe – współczesne zagrożenie. Wybrane zagadnienia** pod red. W.Haloty i M.Pawłowskiej. Publikacja zawiera materiały Konferencji Naukowej PTEiLChZ „Zakażenia ogólnoustrojowe – współczesne zagrożenie”, która odbyła się w dniach 20-22 września 2001 roku w Bydgoszczy / Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, 236 s.

ROK 2002 T 56

Suplement 1. **IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. Neuroinfekcji**, Białystok, 7 czerwca 2002 r. Zbiór referatów oraz streszczeń przedstawionych podczas obrad IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej nt. Neuroinfekcji pod red. Teresy Hermanowskiej-Szpakowicz/ Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych oraz Klinika Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji AM w Białymstoku. Komitet nauk.i org.: Prof. dr hab. Teresa Hermanowska-Szpakowicz, 160 s.

Suplement bez n-ru [2/2002] **Conference on Molecular Epidemiology in Preventive Medicine – Achievements and New Challenges**, Kraków, June 20-22,2002. Proceedings. Ed.by Wiesław Jędrychowski, Frederica Perera, Umberto Maugeri. Organized by Chair of Epidemiology and Preventive Medicine, Jagiellonian University Collegium Medicum Kraków,Poland ; Sponsored by International Center for Studies and Research in Biomedicine in Luxembourg, 392 s.

Suplement 3/2002 **Lekarz w obliczu bioterroryzmu** pod red. W.Haloty i M.Pawłowskiej. Publikacja zawiera materiały Konferencji Naukowo-Szkoleniowej PTEiLChZ „Lekarz w obliczu bioterroryzmu”, która odbyła się w dniach 26-28 września 2002 roku w Bydgoszczy / Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, 74 s.

Suplement 4 **IV Warsztaty Naukowo-Szkoleniowe** pod patronatem Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych „10. BIOMEDICA POLAND Sp.z o.o., 6-8.06.2002 r. Dębe, pod red. Haloty i M. Pawłowskiej, 75 s.

Suplement 5 **VII Warsztaty Hepatologiczne**, 15-17.05.2002 r. Ustroń Śląski, pod red. W.Haloty i M.Pawłowskiej, 61 s.

ROK 2003 T 57

Suplement Nr 1 **Unia Europejska a szczepienia ochronne**. Teksty doniesień wygłoszonych podczas konferencji naukowej „Unia Europejska a szczepienia ochronne”, która odbyła się w Warszawie w dniu 19 września 2003 r., 87 s.

ROK 2004 T 58

Suplement 1/2004 **Wakcynologia u progu Trzeciego Tysiąclecia**. Materiały konferencji, która odbyła się w Bydgoszczy w dniach 16-18.09.2004./ Pod red. Małgorzaty Pawłowskiej, 144 s.

ROK 2005 T 59

Stanowisko Zarządów Głównych Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych oraz Polskiego Towarzystwa Hepatologicznego dotyczące leczenia wirusowego zapalenia wątroby typu C, Jurata 29.05.2005, 4 s.

ROK 2006 T.60

Suplement 1. **V Ogólnokrajowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa nt. Neuroinfekcji**, Białystok, 21-22 kwietnia 2006 rok /pod honorowym patronatem Janusza Krzyżewskiego, Marszałka Województwa Podlaskiego oraz Jana Górskiego, Rektora Akademii Medycznej w Białymstoku. Zbiór referatów i streszczeń przedstawionych podczas obrad V Konferencji pod red. Teresy Hermanowskiej-Szpakowicz. Kom.nauk. Anna Boroń-Kaczmarek i in. Białystok : Eko-Press,2006, 212 s.

Suplement 2. **XVII Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych**, Warszawa, 14-16 września 2006 : Wystąpienia ustne, plakaty. /Pod protektoratem J M Rektora Akademii Medycznej w Warszawie Leszka Pączka. Komitet Naukowy: Janusz Cianciara i in. Warszawa : PTEiLChZ, 2006,173 s

Konsensus dotyczący leczenia wirusowego zapalenia wątroby typu C, Mrągowo, 3 czerwca 2006 r.,4 s.

ROK 2007 T 61

Konsensus dotyczący leczenia wirusowego zapalenia wątroby typu C, Zakopane, 18 maja 2007 r., 3 s.

ROK 2008 T 62

Suplement 1. **VI Ogólnokrajowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa nt. Neuroinfekcji**, Białystok, 16-18 października 2008 rok / pod honorowym patronatem rektorów: Jana Górskiego, Jacka Niklińskiego,

Marszałka Województwa Podlaskiego: Jarosława Zygmunta Dworzańskiego, Prezydenta miasta Białegostoku: Tadeusza Truskolaskiego. Zbiór referatów i streszczeń przedstawionych podczas obrad VI Konferencji pod red. Sławomira Pancewicza. Białystok: Eko Press, 2008, 195 s.

PIŚMIENNICTWO

1. Wstęp do n-ru 1 Przeglądu Epidemiologicznego z 1920 r. Przedruk: *Przeegl Epidemiol* 2010;54:1-8.
2. Do czytelników. *Przeegl Epidemiol* 1947;1(1):4.
3. B Kassur: Historia Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (w X-lecie istnienia). *Przeegl Epidemiol* 1969 ;23(1):139-146.
4. B Kassur, E Wojciechowski, Aleksandra Kulesza: Zwalczanie chorób zakaźnych w Polsce w latach 1951-1971. *Przeegl Epidemiol* 1974;28(3)
5. W Magdzik: Rola i zadania towarzystw naukowych w zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych i innych zakażeń. Referat wygłoszony z ramienia PTEiLCHZ podczas dwustronnego Kolokwium Rady Koordynacyjnej Towarzystw Naukowych NRD i Zrzeszenia Polskich Towarzystw Medycznych we Frankfurcie n/Odrą, 3-6.04.1984 r. *Przeegl Epidemiol* 1984; (3):339-342. Sprawozdania
6. *Przeegl Epidemiologiczny* 1920-1922, 1947-2011

Otrzymano: 30.06.2011 r.

Zaakceptowano do druku: 5.07.2011 r.

Adres do korespondencji:

Mgr Marta Gromulska

Redakcja Przeglądu Epidemiologicznego

Zakład Epidemiologii

Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego

-Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

Tel. 22 54 21 217

E-mail: przegepidem@pzh.gov.pl